

Men dernæst vilde Forholdet mellem Vælgerne og den enkelte Rigsdagsmand blive forrykket og svækket. Det, at den enkelte Rigsdagsmand staar i Forhold til en bestemt Kreds's Vælgere, har sin store Betydning, og jo større Kredse man indfører, desto mere svækkes dette Forhold. Hvis man tænkte sig f. Eks. hele Landet som en enkelt Kreds, hvor alle Valg afgjordes ved Forholdstalsvalg, vilde der ikke være nogen særlig Forbindelse mellem Vælgerne i den enkelte Landsdel og den enkelte Rigsdagsmand. For Resten vilde det blive en temmelig vanskelig Ordning at tilvejebringe Valg i saa Henseende. Det kan ikke være Vælgerne direkte, som gøre det, det maatte ordnes ved Valgkorporationer o. s. v. o. s. v.

Dernæst er der en tredje Grund, som jeg gerne vilde røre ved, og som jeg for Resten ofte har rørt ved i denne Sal. Jeg har altid haft en stærk Tro paa det mundtlige Ord, og det har jeg den Dag i Dag. Jeg har altid troet, at det mundtlige Ord har sin store Betydning, selv om ogsaa Grænserne ere temmelig skarpt dragne mellem Partierne. Selv her i denne Sal, hvor der er saa nogenlunde rene Linier for Partidannelsen, tror jeg, at det mundtlige Ord har sin store Betydning. I modsat Fald vilde det jo være ørkesløst at forlange Ordet, saa kunde vi jo lige saa godt tie stille, holde vor Mund og lade Sagerne straks gaa til Afstemning. Men ingen tror, at det vilde være en heldig Fremgangsmaade. Man har mere eller mindre bevidst en Følelse af, at det mundtlige Ord har sin store Betydning, og det har det. Og det har det ganske særlig ved Folketingsvalgene, hvor de forskellige Anskuelser mødes under de Forhandlinger, der gaa forud for Valget. Det er min Overbevisning, hvad vi have mange, mange Eksempler paa, at det mundtlige Ord har haft sin Betydning, jeg kunde gerne sige for Masser af Valg, ved den endelige Afgørelse af Enkeltmandsvalg.

Det er saaledes efter min Mening meget godt, ja, ogsaa nødvendigt og rigtigt at stille hen imod en Forandring af Grundlovens § 32, som der her er foreslaaet, men at holde paa Forholdstalsvalgmaadens Indførelse for Folketingets Vedkommende er det samme som at give Lovforslaget Gift. Det maa de Herrer gøre sig fortrolige med, og naar de tænke sig om, maa de kunne forstaa, at det er ganske umuligt at gennemføre noget saadant i det andet Ting.

Jeg glemte at sige, at det ærede Med-

lem, der sidst havde Ordet, dog nok har overset Ordlyden af Grundlovens § 32, naar han sagde, at der ikke indførtes noget i Grundloven om, at der skulde vælges en i hver Kreds, men at der tales om mindre Kredse for Folketingets Vedkommende og større Kredse for Lands- tingets Vedkommende. Der staar jo i Grundlovens § 32 det samme, som der staar i dette Forslag, at enhver Valgkreds vælger en af dem, der have stillet sig til Valg.

Der er en enkelt Tanke, jeg gerne vilde nævne, forinden jeg slutter, det er Tanken om Omvalg. Den er ikke kommen frem her i Salen, men under Forhandlingerne i det andet Ting. Det er en Tanke, der har min Sympati, og som jeg adskillige Gange har talt for og anbefalet ogsaa her i Tinget; saaledes talte jeg stærkt for den, da vi havde den sidste Valglov for. Der er for mig noget utiltalende i, at der i en enkelt Kreds kan opstilles 4—5—6 Kandidater, og at den af dem, der tilfældigvis faar det største Antal Stemmer, det største Mindretal, erklæres for valgt, skønt han maaske netop er den, som det store Flertal i særlig Grad er imod. Vi maatte kunne enes om, ikke her ved Grundlovsforslagets, men ved Valglovens Behandling, at forandre det derhen, at i Tilfælde af, at ingen af Kandidaterne faar absolut Flertal, skal der foretages bundet Omvalg mellem dem, der have flest Stemmer. Det vilde være en overordentlig fornuftig og god Bestemmelse, men jeg erkender, at den har ikke sin Plads i Grundloven. Grundloven kan ikke indlade sig paa Enkeltheder hverken i den ene eller anden Retning, men det er, som sagt, af den Slags Spørgsmaal, der høre hjemme ved Valglovens Behandling.

Hertil skal jeg indskrænke mig og dermed anbefale Lovforslaget, som det foreligger.

Rottbøll: At en Ændring i den bestaaende Valgkredsfordeling er paakrævet, er rigtigt. Kredsenes store Ulighed paakræver det. Om nu Vejen er en Grundlovsforandring eller den tidligere anslaaede, den at forandre Valgloven, kan jo altid blive et Spørgsmaal. For mig er det sikkert, at Grundlovsforandringens Vej er den rette. Opfyldelse af Grundlovens § 32 med 1 Folketingsmand for hver 16,000 Indbyggere vil, som den højtærede Konseilspræsident allerede har nævnt, medføre, at vi nu vilde komme op til et Folke- ting paa 160 Medlemmer, og om 30 Aar